

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת ראה

הגיליון השבועי לכל יהודי 974

כ"ח במנחם-אב התשס"ה
(2.9.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

להנחיל יהדות בלבבות

ססמה מפורסמת קובעת שלא די להתנחל בגבעות, צריך גם להתנחל בלבבות. אכן צריך להנחיל בלבב העם את עולם הערכים שמכוחו באה ישיבתנו בארץ-ישראל

הזעזוע שפוקד את הציבור לנוכח ההרס והחורבן של עשרים ושישה יישובים בארץ-ישראל, מעורר גם טלטלה רעיונית. הנחות מושרשות נבחנו מחדש. תהיות ושאלות מטרידות רבים. מטבע הדברים, מאחר ש"אין דעותיהם שוות", אנו שומעים קשת רחבה של דעות. יש מי שמתבצרים בעמדותיהם הישנות ומכפיפים להן את המציאות, ויש מי שנוזקים לקצה השני ונתפסים למסקנות קיצוניות בלתי-מוצדקות.

לאחרונים שייכים מי שהופכים את האכזבה מהמדינה להתנתקות כללית מתרומה לעם-ישראל. הם מרגישים נבגדים. עד היום תרמו והקריבו למען המדינה. הלכו להתיישב במקומות קשים ומסוכנים. התגייסו ליחידות המובחרות. עכשיו באה המדינה ויורקת בפרצופם, רומסת את עקרונות הדמוקרטיה, והופכת בתוך ימים מפעל-חיים של עשרות שנים לתילי-חורבות. למה לנו אפוא להוסיף לתרום, הם שואלים. נחיה את חיינו, נדאג לעצמנו ולמשפחתנו, ושהמדינה תסתדר בכוחות עצמה.

בלבול מושגים

תגובה זו נובעת מתסכול מוצדק כשהוא לעצמו, אבל גם מבלבול מושגים. אפשר בהחלט להיות מאוכזבים מהמדינה, שאיבדה לגמרי את דרכה, ואינה יכולה כלל להיחשב מדינה יהודית, המגלמת את עולם הערכים היהודי. ראוי בהחלט לשאוף שתהיה כאן מדינה אחרת, שתהיה מבוססת על עקרונות יהודיים, תתנהל ברוח היהדות, ותבין את תפקידה להראות לעולם כולו איך חי קולקטיב יהודי על-פי התורה.

אבל דווקא משום כך אסור לנו לנטוש את המסירות וההקרבה למען עם-ישראל. איננו עושים זאת בשביל המדינה, אלא כחלק מחובתנו לעצמנו ולעם-ישראל. התורה אינה מציבה לנגד עינינו את המודל "אני את נפשי הצלתי", אלא דווקא את דפוס מסירות-הנפש למען עם-ישראל. היא מחנכת אותנו לפעול להטבת מצבו של הזולת ושל החברה בכלל.

המסקנה הנכונה מהמשבר הנוכחי היא, שיש לשנות את כיווני-הפעולה. אם בעבר חשבו כי הדרך לקשור את עם-ישראל לערכי היהדות עוברת דרך האחיזה בארץ-ישראל, עתה מתברר שהסדר הנכון הוא הפוך. הכול מתחיל מהחיבור לערכי היהדות. בלעדיהם לא יחזיקו מעמד גם הערכים הקשורים בארץ-ישראל ובעם-ישראל.

כבר לפני שנים היה מי שטבע את הססמה, שלא די להתנחל בגבעות, צריך גם להתנחל בלבבות. כוונת הססמה הייתה שצריך לעורר בציבור תמיכה במפעל ההתנחלות ואהדה למתנחלים. עכשיו מתברר שאכן צריך להתנחל בלבבות, אך לא רק במובנים של אהדה וסימפטיה, אלא להנחיל בלבבות העם את עולם הערכים שמכוחו באה ישיבתנו בארץ-ישראל.

פעמים רבות ניסו מארגני ההפגנות לשנות את אופי הקהל שמגיע אליהן, ולמשוך אליהן גם ציבור המוגדר לא-דתני. המאמץ הזה לא צלח. יש הרואים בכך כישלון. האמת היא שזאת המציאות. כל הסקרים מורים על הזיקה ההדוקה בין מידת הקרבה לדת-ישראל ובין ההתנגדות לווייתורים ולנסיגות. גם ראינו מה קרה לכל ה"ימין" שאין לו חיבור אמיתי לתורה ולערכים יהודיים מושרשים.

יהודים מייחלים

הפתרון האמיתי הוא לחבר את המוני בית-ישראל לערכי תורה ומצוות. איך יכולנו לצפות שתהיה כאן מדינה יהודית, כאשר חלקים גדולים כל-כך מאזרחיה אינם מחוברים לערכים יהודיים ואין להם ידע מינימלי במורשת היהודית? אם רוצים למנוע "הינתקות" נוספת, יש להסתער על שורשיה — ההתנתקות מתורת ישראל.

אין מקום לאכזבה ולתסכול שמובילים לחידלון. לב ישראל ער. המוני בית-ישראל מייחלים שמישהו יפנה אליהם באהבה ובנועם, ויפתח לפניהם צוהר לעולמה של תורה ויהדות. לא צריך להתפלסף ולהתווכח, אלא ללמד, להקנות ידע, ולעודד לקיים מצווה. וכבר אמרו חז"ל ש"מצווה גורדת מצווה".

יש חדש

סיום הרמב"ם היומי

ביום שישי זה, כ"ח באב, מסתיים מחזור הלימוד ה-23 של הרמב"ם היומי, ונפתח מחזור הלימוד ה-24. את הרמב"ם היומי תיקן הרבי מליובאוויטש, ומעלתו המיוחדת, שבדרך זו לומדים המוני בית-ישראל יחדיו את כל הלכות התורה. חגיגות הסיום ייפתחו א"ה ביום חמישי בערב, ליד ציון הרמב"ם בטבריה, בשעה 7 בערב. לאחר מכן תהיה סעודה חגיגית במלון 'החוף השקט' בעיר. מטה הרמב"ם היומי, שעל-יד צעירי-חב"ד, הפיק לוח-לימוד למחזור החדש, ואפשר לקבלו בבתי-חב"ד או בטל' 03-9607588.

השופר המעורר

צעירי-חב"ד פותחים במבצע המסורתי לזיכוי הרבים בתקיעת שופר בחודש אלול, כמנהג ישראל. ייערכו ביקורים בבתי-ספר ובגני-ילדים, במקומות עבודה, בבתי-אבות ובמוסדות רבים אחרים ויתקיימו הרצאות וכינוסים. כמו-כן יש להזכיר את קריאת הרבי מליובאוויטש להשתדל בימים האלה לברך איש את רעהו בברכת כתיבה וחתימה טובה, לדבר במעלתם של ישראל וחלילה שלא לעורר קטרוגים על-ידי דיבורים קשים.

קורס תקשורת יהודית

מכון שופר ללימודי תקשורת פותח עתה את המחזור ה-20 של הקורס ללימודי תקשורת, פרסום, דוברות ויחסי-ציבור. את המחזורים הקודמים סיימו מאות בוגרים, ורבים מהם השתלבו בערוצי התקשורת. עם התפתחות התקשורת הדתית, יש ביקוש לאנשי-מקצוע בתחום זה, בעלי רקע תורני ועולם ערכים יהודי. טל' 03-9678555.

זמני השבוע

יושלים ת"א	חיפה באר-שבע	אילת	ניו-יורק
7:10	6:39	6:44	6:33
8:08	7:36	7:40	7:38

המודל: ליל יום ראשון, שעה 10, 4 דקות ו-11 חלקים ראש-חודש אלול ביום הראשון וביום השני פרקי אבות: פרק ה

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

היתרון של מעשה האדם

"תשעה קבין של חברו". כך מחבב הקב"ה את הקדושה שבאה דווקא על-ידי מעשיו ופעולותיו של האדם התחתון.

בחירתו של האדם

על-פי עיקרון זה אפשר להסביר את החומרה היתרה שמצאנו בפירות שנקנו בכסף מעשר שני לעומת פירות המעשר המקוריים: בתוך מעשר שני עצמו, הפירות המקוריים מייצגים את הקדושה שבאה מלמעלה (שהרי הקב"ה הוא שקבע כי מעשר מהפירות צריך להיות מעשר שני, והאדם רק קבע אילו פירות יהיו מעשר); והפירות שנקנו בכסף המעשר מייצגים את הקדושה שבאה על-ידי פעולת האדם (כי החלת הקדושה עליהם תלויה לגמרי בבחירתו של האדם).

לכן יש חומרה יתרה בפירות השניים, שכן הם באו על-ידי פעולת האדם, ואותה הקב"ה מחבב ביותר. כשהאדם נוטל חלק מהעולם הזה הגשמי ומקדש אותו, יש בזה יתרון מיוחד — "טפל חמור מן העיקר".

(לקוטי שיחות כרך לד, עמ' 79)

יותר מאשר ב"פירות מעשר עצמן".

הלכה זו משמשת דוגמה לעיקרון המופיע בכמה מקומות, שלעיתים "טפל חמור מן העיקר". פירות מעשר שני עצמו נושאים עליהם את עיקר הקדושה, ואילו הפירות שנקנו בכסף שבו נפדה המעשר המקורי הם בבחינת טפל. ובכל-זאת יש חומרה בפירות השניים לעומת הראשונים, שאת הפירות השניים אי-אפשר לפדות בכסף.

קדושה מלמעלה

בקדושה החלה על דברים יש שני סוגים: יש קדושה שבאה מלמעלה ואינה תלויה בפעולת האדם, כמו קדושתו של בכור, החלה עליו מיד בצאתו מרחם אימו; ויש קדושה התלויה במעשה האדם, כמו מעשר, שמתקדש רק לאחר שהאדם הפרישו וקבעו כמעשר.

בפשטות, הקדושה הבאה מלמעלה היא קדושה עליונה מזו שבאה על-ידי עבודת האדם, ובכל-זאת יש מעלה לקדושה החלה על-ידי פעולתו של האדם. היא דומה לחיבה היתרה שהאדם רוחש ל"קב שלו" לעומת

את ממצוות התורה המפורטת בפרשתנו היא מצוות מעשר שני. לאחר שהופרשו מהיבול התרומה והמעשר, שניתנים לכוהן וללוי, על האדם להפריש עשירית נוספת מהיבול, להעלותו לירושלים ולאכלו שם בטהרה.

התורה מוסיפה ואומרת, שאם קשה לאדם להעלות את הפירות עצמם לירושלים, הוא רשאי לפדות את המעשר בכסף, ולקנות בו כל דבר מאכל ומשקה שהוא רוצה לאכול ולשתות בירושלים — "ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך, בבקר ובצאן וביין ובשיכר, ובכל אשר תשאלך נפשך, ואכלת שם לפני ה' אלוקיך".

חומרה יתרה

בעניין זה יש הלכה מפתיעה: בעוד את פירות מעשר שני עצמו אפשר לפדות בכסף, הרי אם קנו בכסף דבר מזון כלשהו, אי-אפשר לפדותו בכסף, אלא חייבים להעלות את דבר-המזון הזה עצמו לירושלים ולאכלו שם. הרמב"ם מציין כי זו חומרה החלה על ה"לקוח בכסף מעשר"

מן המעייין

נושא השבוע: מתן צדקה

הוא": אינך רוצה לתת צדקה — אל תיתן, אבל אל תגזול מהעני את דלותו; אל תאמר שאינו ראוי לצדקה.

(רבי זאב מסטריקוב)

אמרת השבוע

הבט בעצמך

התייצב יהודי ליד פתח חדרו של בעל 'חידושי הרי"ם' מגור והביט זמן ממושך בצדיק. פנה אליו הצדיק: "מה אתה מודד אותי בעיניך?".
השיב החסיד: "ראיתי ב'אור החיים' פירוש לפסוק 'ראה אנכי', שאם יביטו על משה, אזי 'אנכי נותן לפניכם ברכה' — ישפיע הצדיק רוב שפע על האדם".

נענה בעל 'חידושי הרי"ם': "הלוא נאמר 'ועמך כולם צדיקים', ואם-כן גם אתה צדיק — הבט אפוא לתוך עצמך..."

כדי לתקן תקנה שלא יבזבו לצדקה יותר מחומש.

(הרב דוד גלזר)

לא להשאיר חטאים

"ורעה עינך באחיך האביון... והיה בך חטא" (דברים טו, ט). נאמר "והיה בך חטא" דווקא אצל המעלים עינו מן הצדקה, משום שמצוות צדקה מכפרת על חטאים, כפי שנאמר "וחטאך בצדקה פרוק"; אך מי שאינו נותן צדקה, נשארים חטאיו בידו — "והיה בך חטא".

(לקוטי תורה)

יבדקו אותך

"ורעה עינך באחיך האביון... וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא". אם לא דיי שאין אתה עוזר לעני, אלא אתה אף מביט עליו בעין רעה, ומחפש בו חטאים כאמתלה על קשיחות ליבך, יהיה אז מצב של "וקרא עליך אל ה'" — יבדקו גם בשמים את מעשיך ויזכרו את עוונותיך.

(רבי שמעלקא מניקלשבורג)

אל תאמר

זהו שנאמר (משלי כד, כד) "אל תגזול דל כי דל

רמזי צדקה

על "עשר תעשר" (דברים יד, כב) אמרו חז"ל (שבת קיט) "עשר בשביל שתתעשר". דבר זה רמז גם בכתוב (במדבר ז, ז) "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת": "כף אחת עשרה" — יד שנוטלת אחד מעשרה, כלומר שנוטלת ונותנת מעשר, אותה יד תהיה "זהב מלאה" — היא תתעשר.

(רבי ברוך ממז"בז)

עזרה מן השמים

"נתון תיתן לו" (דברים טו, ז). מה שאתה נותן לעני הוא דבר הנתון לו מן השמים, ואתה אינך אלא שליח להולכה. וכן "עזוב תעזוב" — העזרה שאתה מגיש לחברך היא דבר המגיע לו מן השמים, אלא שנתגלגלה זכות לידך לעזור לו.

(הפלאה)

ירידת הדורות

אמרו חז"ל (כתובות נ) "המבזבז אל יבזבו יותר מחומש". בוא וראה מה בין הדורות הקודמים לדורות שלנו: אז היה צורך שחכמים יתאספו

מה יאמרו המלאכים

הצדיק רבי ברוך ממז'בוז' ישב בבית-מדרשו וסביבו כמה מחסידי. לאחר שהשמיע באזניהם פירוש נאה למאמר חז"ל מסויים, פנה אליהם לפתע: "האם מישוהו מכם יכול לספר לי דבר רע על רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב?"

החסידים התקשו לרדת לסוף דעתו. הם סברו שבכוונתו להפליא במעלת רבי לוי-יצחק ולומר כי אין איש בעולם המסוגל לדבר בגנותו, אולם רבי ברוך לא הרפה, ודבריו לבשו נימה של הפצרה. "נו, אדרבה", דחק בחסידי, "ספרו-נא דבר רע על רבי לוי-יצחק... מצפה אני לזה".

תמהו החסידים תמיהה רבה והתקשו מאוד לדלות ממוחם דברים שליליים שידעו או ששמעו על צדיק זה, אהבם וסגורם של ישראל. אך מכיון שהרבי ביקש, התאמצו להשיב את רצונו. ניסו את כוחם, זה בכה וזה בכה, ועדיין לא הצליחו לומר דבר-אגות ממשי על הצדיק מברדיצ'ב.

כעבור שעה קלה הסביר רבי ברוך את בקשתו המוזרה. "דעו", אמר לחסידי, "כי מלאכי-מעלה מתקנאים ברבי לוי-יצחק, אשר נתקיים בו 'מצא חן בעיני אלוקים ואדם'. כל-כך שלם הוא ביראת-שמים, בלימוד תורה, בחיוב מצוות ובאהבת הבריות, עד ששכיכול מתקשים הם המלאכים לעמוד כנגדו. כתוצאה מכך נוצר עליו קטרוג וסכנה נשקפת לחייו. על-כן מתאמץ אני למצוא בו חיסרון כלשהו, כדי לצנן את להט הקנאה של המלאכים בו ולהסיר מעליו את הקטרוג".

הסברו של רבי ברוך הניח את דעתם של החסידים. שוב נפנו לחפש ולהעלות חסרונות ודברי ביקורת על הצדיק רבי לוי-יצחק ודרכו.

בתוך כך נכנס לבית-המדרש תושב העיר, סוחר בעל ממון, שנהג לבלות את רוב זמנו במסעות-עסקים בין הערים והעיירות. כששמע הסוחר את נושא השיחה, ניצת אור בעיניו. הוא המתין לרגע של שקט ואז פתח ואמר: "אני יכול לספר בגנותו של הרבי מברדיצ'ב". הכול הפנו עיניהם משתאות לעבר הסוחר, שהצהרתו נאמרה בחדווה מוגזמת.

הביט בו גם הצדיק רבי ברוך במבט משתאה וחודר. בקול שקט אמר לו: "ספר". בארשת חשיבות סקר הסוחר את פני החסידים והחל לספר: "לפני כמה שבועות נדמנתי, במסגרת עסקי, לברדיצ'ב. התעוררתי משנתי מאוחר, והגעתי לבית-הכנסת בשעה מאוחרת למדי. נכנסתי פנימה,

החובה לקרב

אחד המוטיבים המרכזיים בפעילותה של החסידות הוא קירוב היהודים הפשוטים, שרבים מהם התרחקו מעבודת ה'. פעילות זו החלה למעשה עוד קודם התגלותה של החסידות. זה היה השלב שבו פעלו הצדיקים הנסתרים, שנדו מעיר לעיר ומעיררה לכפר. הם נראו והתנהגו כאנשים פשוטים, וכך יכלו להתחבר אל היהודים הללו ולהשפיע עליהם.

כידוע, התחלק העולם היהודי באותם ימים לשתי קבוצות מרכזיות: לומדי תורה ואנשים פשוטים. בין שתי הקבוצות הללו נפערה תהום. לומדי התורה חיו בתוך מעגל משלהם, והאנשים הפשוטים נדחו החוצה והרגישו נחותים. תחושה זו גרמה לרבים מהם ירידה רוחנית. נוסף על בורותם אפילו בעניינים יסודיים ביהדות, הרגישו דחויים ובלתי ראויים להתקרב אל ה', וכך התרחקו עוד יותר ומצאו נחמה בחברת הגויים שסביבם.

הצדיקים הנסתרים

מציאות זו הייתה איום ממשי על עצם הישארותם יהודים. השילוב של בורות ודחייה מצד המלמדים, דחקו את היהודים הפשוטים לשוליים. הם החלו להתבולל בקרב הגויים. במקביל ראו בהם הכמרים טרף קל, וניסו לפתותם להמיר את דתם ולהתנצר.

בתוך מציאות זו החלו לפעול הצדיקים הנסתרים. הם היו תלמידי-חכמים גדולים, צדיקים וקדושים, אבל חשו אחריות גדולה למצב אחיהם. הם הציבו להם מטרה לקרב את היהודים הפשוטים, לרומם את רוחם, להעניק להם את התחושה שתפלתם, מידותיהם הטובות ומעשי הצדקה והחסד שהם עושים — יקרים בעיני ה' לא פחות מתורתם של המלמדים.

הצדיקים הנסתרים נהגו להתערב בקרב היהודים הפשוטים, ולנצל הזדמנויות טבעיות לספר באוזניהם סיפורים מדברי חז"ל על גודל האהבה שהקב"ה אוהב כל יהודי, ועל היוקר שהוא מייקר את התפילות, פרקי התהילים והמצוות שיהודי פשוט עושה, מתוך ליבו הטהור.

אף הבעש"ט עצמו היה חלק מאותם צדיקים נסתרים, ורבים הסיפורים המספרים על פעילותו זו, בתקופה שקדמה להתגלותו. לאחר שנתגלה והחל להפיץ את תורת החסידות, המשיך לקרב את היהודים הפשוטים ולעורר את ליבם להתקרב לה' ולתורתו. מצד אחד הפיץ את אור החסידות וגילה עומקים חדשים ומפלאים בפנימיות התורה, ובה-בשעה הדריך את תלמידיו לפעול להצלחת הרוחניות של המוני היהודים הפשוטים.

הבעש"ט לא הסתפק בכך שקיבל את היהודים הפשוטים, התמסר אליהם וקירבם. הוא אף יצא למסעות מיוחדים כדי לעודד את רוחם של אותם יהודים. בכך היה שונה מגדולי-ישראל האחרים באותה תקופה. הללו ישבו במקומם, וגם מי שעסקו בהרבצת תורה, עשו זאת למי שבא אליהם וביקש ללמוד מפייהם, אך הם לא הלכו אליו. לעומתם, הבעש"ט יצא ממקומו ונסע למקומות שבהם נמצאו יהודים שהיו זקוקים לעזרה רוחנית. הוא לא המתין שיבואו אליו, אלא טרח ויצא אל היהודים הזקוקים לקירוב.

סנהדרין גולה

כמו כל חידושיה של החסידות, אין כאן חידוש במובן של דבר חדש שלא היה מעולם, אלא חידוש במובן של חידוש הישנות. פעילות זו של ראשוני החסידות באה כמתחיב מדברים מפורשים שנאמרו בתורה ובדברי חז"ל. בתנא-דבי-אליהו (רבה פרק יא) נאמר ש"היה להם לסנהדרי גדולה... לילך ולקשור חבלים של ברזל במותניהם ולהגביה בגדיהם למעלה מארכובותיהן, ויחזרו בכל עיירות ישראל... וילמדו את ישראל".

הרבי מליובאוויטש מדייק מכאן (לקוטי שיחות כרך טז, עמ' 378) שהחובה לקרב יהודי שני לתורה חלה גם במצב שפעילות זו תגרוג ירידה בדרגתו של המקרב. ההלכה היא שסנהדרין שגלתה ממקומה אינה יכולה לדון דיני נפשות. נמצא אפוא, שכאשר חברי הסנהדרין מחזרים בעיירות ישראל, נגרמת ירידה בכוחה ובתוקפה של הסנהדרין. ובכל-זאת חבירה חייבים לעשות זאת, כדי להציל את המוני בית-ישראל.

ובעמדי על המפתן סקרתי את הנעשה. כל המניינים לשחרית כבר נסתיימו. בפניות בית-הכנסת עדיין עמד רבי לוי-יצחק, שקוע בתפלתו. כדרכו, התפלל בהתלהבות גדולה, ושמעתו בבירור כי

עומד הוא בברכת 'וצר אור'.
"בעודי עומד על המפתן, מתכוון להיכנס פנימה ולהתפלל ביחידות, פנה לעברי הצדיק. הופתעתי מאוד כשניגש אליי בפסיעות מהירות וקרא לעברי —

כשהוא, כאמור, עומד באמצע ברכת 'וצר אור' — 'מה יאמר המלאך מיכאל! מה יאמר המלאך גבריאל!'. מיד לאחר מכן נפנה לאחור וחזר למקומו".

הסוחר עשה אתנחתה קצרה בדבריו וסקר את פני הנוכחים ורבי ברוך בראשם. "נו, מה תאמרו על כך — יש הסבר להתנהגותו המוזרה של רבי לוי-יצחק? מה למיכאל ולגבריאל באמצע התפילה ומה למלאכים אלה ולי?! והחמור מכול, האם לרבי מותר להפסיק בדיבור באמצע ברכת 'וצר-אור?!"... חיוך של בוז נמתח על שפתי הסוחר ששעה שהטיל לחלל את משפטו האחרון.

משתאים למדי הביטו החסידים חלפיות בסוחר וברבם. לא היה צריך עין חדה כדי להבחין במבטו הנוקשה של רבי ברוך. בהביטו אל החסידים, בתוך מה שנראה כהתעלמות מכוונת מהסוחר המספר, פתח ואמר: "כאשר מתפללים ברכת 'וצר אור' ומגיעים למילים 'וצר משרתים', עומדים המלאכים, ובראשם מיכאל וגבריאל, להמליץ טוב על עם-ישראל. באותה שעה ממש מצטרף רבי לוי-יצחק, סגורם של ישראל, אל המלאכים ואף הוא מלמד זכות על עם-ישראל".

בשלב זה הטה רבי ברוך את ראשו ומיקד את עיניו התודרות בסוחר. "כשאתה הגעת לבית-הכנסת ורבי לוי-יצחק ראה אותך עומד שם, בידך שקית התפילין ובכיס מעילך כף-הכסף שגנבת באותו בוקר מהמלון שבו התאכסנת — חיפש ולא מצא עליך שום לימוד-זכות, שהרי עשיר אתה ואינך חסר מאומה, ומדוע אפוא גנבת?!".

סומק עז הציף את פני הסוחר. רבי ברוך לא הסיר ממנו את עיניו. "משום כך ניגש אליך וצעק — 'מה יאמר המלאך מיכאל! מה יאמר המלאך גבריאל!'. הרי אפילו הם לא ימצאו עליך לימוד זכות!..."

הסומק על פני הסוחר התחלף בחיוורון עמוק. הוא השפיל את עיניו, והחסידים סביב השולחן היו עדים למעמד מופלא שבו התגלתה לעיניהם רוח-הקודש של שני הצדיקים גם יחד — רבי ברוך ורבי לוי-יצחק.

כעבור רגע נמסכה התרככות-מה בקולו התקיף של רבי ברוך. "אם חפץ אתה בכפרה, עליך לשוב לברדיצ'ב, להחזיר את הנגבה לבעליה, לבקש סליחה מהצדיק על הזלזול בכבודו, ולהתחנן לקב"ה שיעזור לך לעלות על דרך הישר".

חדרו דברי רבי ברוך ללב הסוחר. בלי אומר ודברים קם ויצא מבית-המדרש, פניו לעבר ברדיצ'ב, מתוך רצון כן להיטיב את מעשיו ולתקן את דרכו.

מכלכלה אמריקנית לאתיקה יהודית

התקרבותו לתורה ולמצוות החלה זמן-מה לאחר שאחיו חזר בתשובה, ובעקבות הזמנה של חבר דתי באוניברסיטה לבוא לסעודת שבת. "השתתפתי בתפילה בבית-הכנסת ולאחר מכן בסעודת שבת, והמציאות החדשה שנחשפתי אליה קסמה לי. גילית חיים מלאי תוכן וצורה, שיש בהם היגיון רב לצד אסתטיקה רוחנית. פתאום גם הבנתי ששמירת מצוות אין פירושה חיים של הסתגרות ושל עול בלתי-נסבל. הצטרפתי לחברה של שומרי מצוות, שבה היו פיזיקאים, מתמטיקאים, כלכלנים ואחרים."

יהדות חיה

אנדרו ריצ'רד מאירס, שבשלב זה תרגם את שמו לאשר מאיר, נטל פסק-זמן מהכלכלה והגיע ארצה ללמוד תורה. הוא למד בישיבות 'הר עציון' ו'מרכז הרב', והוסמך לרבנות. לאחר כמה שנים שב לתחום הכלכלי, הפעם מתוך שילוב בין תורה לכלכלה.

'האתיקאי היהודי' מדרוך כיצד אפשר לעשות זאת. סיפור חייו של הרב ד"ר מאיר הוא הוכחה ניצחת שהדבר בר-ביצוע הלכה למעשה.

הרב ד"ר מאיר: "היגיון וגם אסתטיקה רוחנית"

ביקורת אודהת במיוחד כבר הופיעה עליו ב'בוקליסט', כתב-העת של איגוד הספרנים בארה"ב, המגיע לאלפי ספריות באמריקה ובעולם כולו.

נחשף ליהדות

מאיר (44), נשוי ואב לשבעה, מתגורר באפרת שבגוש-עציון. הוא נולד במיילפלווד שבניו-ג'רסי, עיר בעלת אוכלוסייה יהודית גדולה. הוא אף גדל במשפחה מסורתית. ובכל-זאת, לדבריו, בכל שנות ילדותו פגש אך ורק רפורמים וקונסרבטיבים, ומעולם לא יהודי שומר תורה ומצוות. הוא למד כלכלה באוניברסיטת הרווארד ולאחר מכן ב-MIT היוקרתית שבמסצ'וסטס. אחר-כך הצטרף לצוות של פלדסטיין, שאליו הוא מלא הערכה עמוקה עד היום.

על שולחנו של הרב ד"ר אשר מאיר ניצבת תמונה, שבה נראה גבר חייכן, בגיל העמידה, לחוץ את ידו של איש צעיר, וברקע דגל ארה"ב. הגבר הממושקף הוא מרטי פלדסטיין, אחד הכלכלנים המבריקים בעולם ובין המועמדים להחליף את אלן גרינספן, יו"ר הבנק המרכזי של ארה"ב. הצעיר שלצידו הוא אחד מעוזריו, אנדרו ריצ'רד מאירס. התמונה צולמה לפני יותר מעשרים שנה, בלשכת 'מועצת היועצים הכלכליים' של רונלד רייגן.

יש צורך בדמיון רב כדי לקשור בין הצעיר שבתמונה, הנראה כ'בחור טוב אמריקה', ובין הגבר המזוקן, חובש המגבעת השחורה, שעל שולחנו היא ניצבת. אבל כן, זה אותו אדם.

בין העסקה לניצול

לאחרונה הופיע ספרו, 'The Jewish Ethicist', 'האתיקאי היהודי'. הספר, בן שלוש-מאות עמודים, עשוי במתכונת של שאלות ותשובות בסוגיות של אתיקה יהודית, בעסקים ובחיי היום-יום. מדובר במאות שאלות שהעסיקו את מאיר במהלך עבודתו כמורה ב'מכון לב' וכמנהל המחקר ב'מרכז לערכים בעסקים, ירושלים', שנוסד על-ידי הרב ד"ר מאיר תמרי ומנוהל על-ידי הרב פינחס רוזנשטיין.

דוגמאות: היכן עובר הגבול שבין העסקת עובדים ובין ניצולם. האם מותר להסתיר עובדות בהגשת קורות-חיים לצורך קבלת עבודה. מוסר תשלומים, העלמת מס ועוד ועוד. הספר מתבסס על הלכות בשולחן-ערוך, על סיפורים ומימרות של חז"ל ועל תשובות של פוסקים חשובים. עם זה, הספר כתוב ומוגש בסגנון המאפשר גם ללא-יהודים ללמוד ולהחכים. ואמנם הספר זוכה למחמאות רבות.

ביטוח הבריאות הטוב במדינה!!!
"גפן מבטחים"
 גם לך מגיע את קרן הפנסיה "מבטחים" - הקרן הטובה בישראל עם הרחבה מלאה לאובדן כושר עבודה!
קבוצת גפן - המבטחת המורשת של הציבור הדתי
1800-39-33-39

לראות נפלאות
 "הראני נפלאות" היא סדרה מבית היוצר של נשיונל גיאוגרפיק, המציגה לציבור, את נפלאות הבריאה. הסדרה נערכה במיוחד בעבור שומרי תורה ומצוות.

הראני נפלאות
 הדרגתי נפלאות

העולם הסודי של נשיונל גיאוגרפיק
 מנהיג העידן החדש

ועכשיו - חמישה תקליטורים חדשים להשיג בתקליטורי מחשב ובקלטות וידאו
יוזאיקה - טל' 1-700-704120

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בדיקת סת"ם

שאלה: מתי חייבים למסור לבדיקה ספר-תורה, תפילין ומזוזות?

תשובה: ספר-תורה חייב בהגהה מחודשת אם נמצאו בו שלוש טעויות רצופות. מזוזה חייבת בבדיקה מן הדין כל שלוש שנים וחצי. זה גם המועד שבו יש לבדוק את התפילין. כל זאת בתנאי שמוצרי הסת"ם הללו נכתבו והוגהו כדן ונשמרו בתנאים הולמים.

המהדרים במצוות (וכן מי שזוקקים לברכה מיוחדת) נוהגים לבדוק את התפילין והמזוזות אחת לשנים-עשר חודש, ומה טוב בחודש אלול. הרבי מליובאוויטש הורה לנהוג כן.

הכתב עלול להיטסק ולדהות במשך הזמן, במיוחד במזוזות ובתפילין של-ראש. בספר-תורה ישנים הדהייה מצויה מאוד. התיקון במצב זה כמעט בלתי-אפשרי, ובמקרה הטוב הוא מתקיים לתקופה קצרה בלבד.

רצוי מאוד שספרי התורה, פרשיות התפילין והמזוזות, ייבדקו מראש על-ידי שני מגיחים ועל-ידי מחשב. בדיקת אלפי ספר-תורה, וכן תפילין ומזוזות, במחשב בשנים האחרונות העלתה שמוצרי הסת"ם שלא עברו קודם בדיקה זו - רובם ככולם פסולים.

בשוק מצויים לרוב פרשיות תפילין, מזוזות, ואפילו ספרי-תורה שנכתבו שלא כדן. בעיות רבות אי-אפשר כלל לגלות בבדיקה: חוסר כוונה 'לשמה', גירוד אותיות ועוד. אם מגלים שהכתב בכללותו פסול, הדבר מוכיח שהסופר אינו בקי (או מזלזל) בהלכה, ואז אי-אפשר לתקן את הספר, ויש לגנוזו. לכן יש להקפיד לפנות אך ורק לסופר או לסוחר אמנים, לפי המלצת רב מוסמך הבקי בהלכות אלו.

יש המחזיקים בארון-הקודש גם ספר-תורה פסולים, שאי-אפשר לתקנם, ומסמנים אותם בקשירת האבנט מבחוץ, אולם אין רוח חכמים נוהה מזה.

מקורות: או"ח לט, יו"ד רעט, רצא ונו"כ. קסת הסופר סי' יט ומשנת הסופר שם, ושי"ב. 'חובת-הדרי' כ"א סי"ח. שערי הלכה ומנהג יו"ד סי' קיח.

מעשירים את השבת עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יוזאיקה', 1-700-704120

